

Valmisteltava asia	Lastenneuvolan lääkärin laajan terveystarkastuksen palveluseteli
Asiasta päättävä taho	
Esittelijä	Susanna Pitkänen, terveysterveystarkastus ja sairaanhoito palvelujohtaja
Valmistelijat	Hanna Eronen, perhekeskus- ja mielenterveyspalvelujen lääketieteellisen tuen ylilääkäri
Arvioitavan asian kuvaus ja taustat	<p>Vaikutusten arvioinnin laatiminen lastenneuvolan lääkärin laajan terveystarkastuksen palvelusetelistä päätettäessä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvolan lääkärintarkastukset tuotetaan perhekeskuspalvelujen lääkärituen ja vastaanottopalvelujen toimesta (tepasa) • Palvelujen saatavuus on heikentynyt lääkäripulan vuoksi ja palveluihin on muodostunut jonoa • Palvelujen saatavuuden heikentymisellä on merkittäviä vaikutuksia siihen, että hyvinvointialueella ei pystytä toteuttamaan lakisääteistä ennaltaehkäisevää lääkäripalvelua eikä lääkäripalveluja ole saatavilla yhdenvertaisesti. Ennaltaehkäisevän työn puuttumisen vaikutukset nähdään usein vasta pitkän viiveen jälkeen • Lastenneuvolan laajan lääkärintarkastuksen palveluseteli parhaimmillaan mahdollistaa palvelujen saatavuuden kohenemisen, Keusoten omien työntekijöiden työkuorman vähenemisen vähentyvien jonojen myötä sekä mahdollistaa varhaisen ja oikea-aikaisen lääketieteellisen tuen lapsille, kun sen tarve todetaan
Ehdotetut vaihtoehdot	<p>VE 0 Nykytilanne (= ei palveluseteliä)</p> <p>VE 1 Palvelusetelin käyttöönottoa ei oteta käyttöön</p> <p>VE 2 Palveluseteli otetaan käyttöön</p>

Vaikutuskohde	VE 0 Nykytilanne (= ei palveluseteliä käytössä)	VE 2 Palveluseteliä ei oteta käyttöön	VE 3 Palveluseteli otetaan käyttöön
Kuntalainen	<p>Lastenneuvolan palveluseteliä ei ole käytössä ja palvelut tuotetaan omana tuotantona</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneuvolan lääkärintarkastusten saatavuus on heikentynyt ja asiakkaat jonottavat palveluihin <ul style="list-style-type: none"> palvelujen saatavuudessa on kuntakohtaisia eroja, joka asettaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan Jonot ovat vuoden aikana kasvaneet Lääkärien äkillisissä poissaoloissa ei ole tarjolla korvaavaa aikaa, terveydenhoitajat joutuvat siirtämään asiakkaita kiireellisten asioiden tieltä asiakkaat eivät saa lakisääteistä palvelua. Tämä aiheuttaa asiakkaiden tyytymättömyyttä ja lisää reklamaatioiden määrää 	<p>Lastenneuvolan palveluseteliä ei oteta käyttöön ja palvelut tuotetaan pääosin omana tuotantona</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneuvolan lääkärintarkastusten saatavuuden haasteet jatkuvat ja asiakkaat jonottavat palveluihin <ul style="list-style-type: none"> Kuntakohtaista eroa palvelujen saatavuudessa voidaan pyrkiä pienentämään tarjoamalla lääkäriaikoja toisen kunnan alueelta ja lääkäreiden työpisteeseen voidaan yrittää vaikuttaa Osa asiakkaista pystyy kulkemaan hyvinvointialueen sisällä, osa ei puutteellisen julkisen liikenteen vuoksi asiakkaat eivät saa lakisääteistä palvelua oikea-aikaisesti, asiat monimutkaistuvat pitkittyessään ja 	<p>Lastenneuvolan palveluja tuotetaan osin palvelusetelillä ja osin omana tuotantona</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuus todennäköisesti kohenee ja palveluja on saatavilla oikea-aikaisemmin ja kaikkien kuntien alueella <ul style="list-style-type: none"> Kuntakohtaiset jonot saadaan poistettua ja asiakkaat pääsevät yhdenvertaisesti palveluihin asiakastyytyväisyys paranee palveluseteli parhaimmillaan lisää asiakkaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa palvelujen saatavuutta sekä monipuolistaa palvelutuotantoa Palvelun saamiseksi huoltajan/puolesta asioijan tulee olla aktiivinen ajan varaamiseksi,

	<ul style="list-style-type: none"> asiakkaiden ongelmat ovat joissain tilanteissa monimutkaistuneet ja pitkittyneet, kun oikea-aikaista lääkärintarkastusta ei ole ollut saatavilla asiakkaiden omat kustannukset ovat saattaneet kasvavaa sillä osa asiakkaista on asioinut yksityisellä puolella puutteellisten lääkärintarkastusten vuoksi Lastenneuvolapalvelut ovat asiakkaille maksuttomia 	<ul style="list-style-type: none"> puuttuvien palveluiden vaikutus voi olla nähtävissä vasta pitkän ajan jälkeen asiakkaiden omat kustannukset saattavat kasvavaa lisääntyneiden muiden palvelujen käytön vuoksi Lastenneuvolapalvelut ovat asiakkaille maksuttomia 	<ul style="list-style-type: none"> myös palveluun kulkemiseen voi aiheuttaa omat haasteet Lastenneuvolapalvelut ovat asiakkaille maksuttomia
<p>Talousvaikutukset Lyhyellä tähtämellä Pitkällä tähtämellä</p>	<p>Lyhyen tähtäimen talousvaikutukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuuden heikentymisestä aiheutuu säännöllisesti kustannuksia <ul style="list-style-type: none"> Terveystieteiden työaika kuluu kohtuuttomasti jonon hoitamiseen ja esimiesten työaika reklamaatioihin vastaamiseen Käytetään ostopalvelulääkäreitä Lääkäreille tulee ylityötä ja työtä tehdään myös kliinisenä lisätyönä <p>Pitkän tähtäimen talousvaikutukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Palvelujen tuottamiseksi on rekrytoitu jo nyt lisää ostolääkäreitä ja 	<p>Lyhyen tähtäimen talousvaikutukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuuden heikentymisestä aiheutuu säännöllisesti kustannuksia <ul style="list-style-type: none"> Keusoten omien työntekijöiden aikaa menee kohtuuttomasti jonojen hoitamiseen ja reklamaatioihin vastaamiseen, tämä aika on poissa muusta työstä palvelujen tuottamiseksi rekrytoidaan lisää ostolääkäreitä, joka lisää kustannuksia <p>Pitkän tähtäimen talousvaikutukset</p>	<p>Lyhyen tähtäimen talousvaikutukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Kustannukset alkuun kasvavat, kun palvelua saadaan tuotettua Kustannusten nousua voidaan hillitä ja seurata parhaiten siten, että palveluseteli otetaan käyttöön asteittain sovitusta ikäluokista lähtien sekä kohdistamalla käyttö ensin niille alueille, jossa on suurin henkilöstövaje Ottamalla palveluseteli asteittain käyttöön saadaan kokemusta ja tietoa kustannuksista ja palvelun laadusta, jonka perusteella palvelusetelin käytön kohdistamista voidaan tarvittaessa arvioida nopeallakin aikataululla uudelleen <p>Pitkän tähtäimen talousvaikutukset</p>

	<p>täyttämättömiä virkoja on yritetty täyttää</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasten asiat saattavat komplisoitua tai terveys ja hyvinvointi voi heikentyä, kun oikea-aikaista lääkäripalvelua ei ole saatavilla ja tällöin kustannukset nousevat merkittävästi. Asiakkaat ohjautuvat myös muihin hyvinvointialueen palveluihin puutteellisten palvelujen vuoksi • Nykytilanne johtaa omien työntekijöiden uupumiseen, todennäköisesti lisää sairaspöissaoloja ja henkilöstön nopeampaa vaihtuvuutta. Jatkuva rekrytointi ja uusien työntekijöiden perehdyttäminen nostaa kustannuksia 	<ul style="list-style-type: none"> • Lasten asiat saattavat komplisoitua tai terveys ja hyvinvointi voi heikentyä, kun oikea-aikaista lääkäripalvelua ei ole saatavilla ja tällöin kustannukset nousevat merkittävästi. Asiakkaat ohjautuvat myös muihin hyvinvointialueen palveluihin puutteellisten palvelujen vuoksi • Nykytilanne johtaa omien työntekijöiden uupumiseen, todennäköisesti lisää sairaspöissaoloja ja henkilöstön nopeampaa vaihtuvuutta. Jatkuva rekrytointi ja uusien työntekijöiden perehdyttäminen nostaa kustannuksia 	<ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena on ostopalvelulääkäreiden käytön väheneminen ja omien lääkäreiden ylityön väheneminen ja sitä kautta kustannusten pieneneminen • jos palvelun käyttöönotto onnistuu/vakiintuu ja palveluja tuotetaan osin palvelusetelillä, on mahdollista arvioida oman ja palvelusetelillä tuotetun palvelun laatua ja kustannuksia eroja <ul style="list-style-type: none"> ○ Arvio on, että terveystarkastusten määrä tulevaisuudessa hieman vähenee syntyvyyden laskun myötä mutta enenemässä määrin lääkäripalveluita tarvitaan lisätuen tarvisijoille • asiakkaiden oikea-aikainen palveluihin pääsy mahdollistaa asiakkaiden terveyden- ja hyvinvoinnin ylläpysymisen ja kohenemisen, jonka seurauksena muiden palvelujen tarve ja käyttö vähenee
Organisaatio, henkilöstö	Organisaatio	Organisaatio	Organisaatio

	<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuuden haasteet vaikuttavat muiden tulosalueiden toimintaan ja asiakasprosessien sujuvuuteen • yhteistyötä eri tahojen kanssa on tehty prosessien sujuvoitumiseksi • ajantasaisen ja reaaliaikaisen tiedon muodostus palveluista on haasteellista nykyisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien johdosta <p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • nykyiset henkilöstöresurssit ja palvelujen toteuttamistavat eivät riitä vastaamaan asiakkaiden nykyisiin ja kasvaviin palvelutarpeisiin, etenkin mielenterveyden pulmat, nepsy- ja käytösoireet lapsella ovat lisääntyneet ja myös huoltajien mielenterveyden pulmat luovat lisäkysyntää • niukkoja henkilöstöresursseja tulisi saada kohdentumaan enenevässä määrin vaikuttaviksi todettuihin palveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuuden haasteet vaikuttavat muiden tulosalueiden toimintaan ja asiakasprosessien sujuvuuteen • entistä laajempaa yhteistyötä eri tahojen kanssa on tehtävä prosessien sujuvoitumiseksi • eri tahojen kesken on arvioitava palvelujen erilaisia toteuttamistapoja ja organisointia • ajantasaisen ja reaaliaikaisen tiedon muodostus palveluista helpottunee jatkossa yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän johdosta <p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • nykyiset henkilöstöresurssit ja palvelujen toteuttamistavat eivät riitä vastaamaan asiakkaiden nykyisiin ja kasvaviin palvelutarpeisiin • Työntekijöiden toimipisteestä joudutaan käymään keskustelua, jotta lääkäripalveluita olisi yhdenvertaisesti tarjolla 	<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvolan lääkäripalvelujen saatavuus kohenee ja asiakasprosessit hieman sujuvoituvat • entistä laajempaa yhteistyötä eri tahojen kanssa on tehtävä palvelujen järjestämiseksi ja prosessien edelleen sujuvoittamiseksi • eri tahojen kesken on edelleen arvioitava palvelujen erilaisia toteuttamistapoja ja organisointia • ajantasaisen ja reaaliaikaisen tiedon muodostus palveluista helpottunee jatkossa yhtenäisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän johdosta • Palveluseteli toimii parhaiten ns. omatoimiasiakkaiden kanssa. Moniammatillista työtä ja lisätukea tarvitsevat asiakkaat on tarkoitus hoitaa omana tuotantona. Tämä malli saattaa lisätä omien työntekijöiden työkuomaa, jos työllistalla on vain ns. huolilapsia. Hyvinvointialueen terveysasemat toimivat myös lääkäreiden koulutuspaikkana ja koulutuksen yhteydessä on huomioitava, että lääkäri hoitaa ennaltaehkäisevissä palveluissa riittävän määrän
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Työntekijät pääsääntöisesti vastustavat siirtymistä toisen kunnan alueelle työmatkojen pidentymisen vuoksi. • Työntekijöiden kuormitus ei vähene, työaika menee jonojen hoitamiseen ja kiire-asioiden hoitoon ja työssä olevien lääkärien työmäärä on kohtuuton. Lääkäreiden ylityöt eivät vähene • niukkoja henkilöstöresursseja tulisi saada kohdentumaan enenevissä määrin vaikuttaviksi todettuihin palveluihin • palvelujen vaikuttavuutta sekä palvelujen erilaisia toteuttamistapoja ja organisointia on arvioitava laaja-alaisesti 	<p>kaikenlaisia lapsia, myös omatoimiasiakkaita</p> <p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • nykyisiä niukkoja henkilöstöresursseja saadaan kohdentumaan enenevissä määrin tarvelähtöisesti • palvelujen vaikuttavuutta sekä palvelujen erilaisia toteuttamistapoja ja organisointia on arvioitava laaja-alaisesti • on arvioitu, että lastenneuvolan lääkärityö on edelleen haluttua työtä ja henkilöstön riittävä saatavuus säilyy <ul style="list-style-type: none"> ○ Jos neuvolan työkuorma saadaan kohtuulliseksi, on arvioitu, että ammattilaisten työhyvinvointi pysyy yllä ja kohenee • palvelusetelin käyttöönotto edellyttää uusien tehtävien ja toimintatapojen oppimista yli tulosaluerajojen <ul style="list-style-type: none"> ○ Palvelusetelin myöntävät neuvolan terveydenhoitajat ja heidät tulee perehdyttää Effector-tietojärjestelmän
--	--	---	--

			<p>käyttöönottoon ja hallintaan</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kustannusten ja palvelusetelillä tuotetun työn laadun seuranta ja vertaamien omaan toimintaan vaatii esimiehiltä yhteistyötä ja uuden oppimista
Yritykset ja työllisyys	Yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa tehdään ostolääkäriyön saamiseksi	Edistää hyvinvointialueen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä	Edistää hyvinvointialueen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä